

LIETUVIŲ KALBA (GIMTOJI)

2015 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimas

Testo vertinimo instrukcija

NURODYMAI VERTINIMO KOMISIJAI

- Neaiškiai parašyti, pribraukti atsakymai vertinami 0 taškų.
- Jeigu **teksto suvokimo ir literatūros žinių taikymo užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas arba iš dalies teisingas, bet formuluojamas kitais žodžiais, negu pateikta vertinimo instrukcijoje, skiriama vertinimo instrukcijoje numatytas taškų skaičius. Jeigu atsakymas teisingas, bet nenumatytas instrukcijoje, vertinimo komisija gali papildyti instrukciją ir skirti atitinkamai taškų. Tokiu atveju vertinimo komisijos pirmininkas rašo laisvos formos aktą, kuriame fiksuoja teisingą atsakymą ir jo įtraukimo į instrukciją argumentus. Aktą pasirašo visi komisijos nariai, jo originalas prisegamas prie NEC patvirtintos vertinimo instrukcijos, kopija išsiunčiama NEC.
- Vertindami **kalbos žinių taikymo užduotis**, vertintojai paraštėje žymi klaidas ir po konkrečia užduotimi esančioje lentelėje „Taškų suma“ užrašo skiriamą taškų skaičių.
- Jeigu **kalbos žinių taikymo užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas ir **nepažeidžia VLKK dokumentais patvirtintų kalbos vartojimo normų**, bet neįtrauktas į vertinimo instrukciją, vertinimo komisija gali papildyti instrukciją. Tokiu atveju vertinimo komisijos pirmininkas rašo laisvos formos aktą, kuriame fiksuoja teisingą atsakymą ir jo įtraukimo į instrukciją argumentus. Aktą pasirašo visi komisijos nariai, jo originalas prisegamas prie NEC patvirtintos vertinimo instrukcijos, kopija išsiunčiama NEC.
- Neapvalintus taškus, skiriamus už testo užduotis, vertinimo komisijos pirmininkas įrašo lentelėje, esančioje paskutiniame testo sąsiuvinio puslapyje, suskaičiuoja testo taškų sumą ir ją užrašo testo sąsiuvinio viršelyje esančioje lentelėje.
- Jeigu dviejų vertintojų įvertinimai skiriasi daugiau nei **dviem** taškais, vertinimo komisijos pirmininkas visą dalies raštu darbą peržiūri dar kartą ir nutaria dėl galutinio vertinimo. Jei įvertinimai skiriasi mažiau nei dviem taškais, galutiniu laikomas antrasis įvertinimas.
- Pasiekimų patikrinimo vertinimo protokolo grafoje „Galutinis vertinimas“ (stulpelyje „Taškų suma“) pasiekimų patikrinimo trijų dalių (viešojo kalbėjimo (dalis žodžiu), rašymo (I dalis raštu) ir teksto suvokimo, literatūros ir kalbos žinių taikymo (II dalis raštu)) taškai apvalinami iki sveikojo skaičiaus.

TEKSTO SUVOKIMO IR LITERATŪROS ŽINIŲ TAIKymo UŽDUOTYS

(18 taškų)

Pastaba. Atsakymai gali būti formuluojami kitais žodžiais. Jei neprašoma cituoti, citatos, teksto frazės kaip atsakymo neįskaityti.

Kl. nr.	Klausimas	Gebėjimai	Galimi atsakymai	Vertinimo normos	Taškai
1.1.	Nusakykite, kokia Katrės būseną pirmoje ištraukos pastraipoje.	Ž 8.1.4. daro tiesiogines išvadas	Katrė pikta / įniršusi / nusivylusi / įskaudinta / agresyvi.	Atsakyta teisingai	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta / tik pacituota	0
1.2.	Kokiomis meninės raiškos priemonėmis ši būseną atskleidžiama? Nurodykite dvi skirtingas priemones ir pateikite po pavyzdį.	Ž 8. 1.3. randa reikalingą informaciją Ž 8.1.5. pateikia pavyzdžių	Epitetas , pvz.: įpykusi, įniršusi. Palyginimas , pvz.: tarytum kibirkštis pažers į šalis. Metafora , pvz.: plyšo raudoniu.	Nurodytos 2 priemonės su pavyzdžiais	2
				Nurodyta 1 priemonė su pavyzdžiu / 2 priemonės su 1 pavyzdžiu	1
				Nurodytos tik priemonės / tik pavyzdžiai / atsakyta neteisingai / neatsakyta	0
2.	Įvardykite dvi kilusio konflikto priežastis.	A 8.2.4. išsako savo požiūrį, vertina skaitomo teksto turinį	Vingių apsileidimas / godumas / šykštumas; Vingių nenoras keistis / priešiškus Katrei; Katrės noras priešintis nusistovėjusiai tvarkai / Katrė viena dirba.	Įvardytos 2 priežastys	2
				Įvardyta 1 priežastis	1
				Įvardyta neteisingai / neatsakyta	0
3.	Suformuluokite ištraukos problemą.	A 8.2.2. formuluoja teksto problemą	Kodėl Katrė priešinasi Vingiams? / Kodėl Vingiai nekenčia marčios? / Kodėl Katrė nelaiminga? / Moters beteisiškumas / žeminimas vyro šeimoje / vedybos iš išskaičiavimo ir pan. Katrės pyktis ir pan.	Teisingai suformuluota problema	1
				Neteisingai suformuluota problema / neatsakyta	0

4.	Palyginkite kūrinio veikėjus.	A 8.2.2. apibūdina veikėjus			
4.1.	Kuo panašūs Vingių Jono ir tėvo charakteriai?		Jie abu tinginiai / nevalyvi / abejingi kitiems / šiurkštūs / storžieviai.	Nurodytas veikėjų charakterių panašumas	1
				Nenurodytas panašumas / atsakyta neteisingai / neatsakyta	0
4.2.	Kuo panaši Katrės ir senosios Vingienės padėtis šeimoje?		Jos abi beteisės / priklausomos nuo tėvo / vyro valios / neturi pasirinkimo laisvės ir pan.	Nurodytas veikėjų padėties panašumas	1
			Jos abi moterys.	Nenurodytas panašumas / atsakyta neteisingai / neatsakyta	0
5.	Paiškininkite žodžių <i>tik dantis ant manęs pakabinti temokate</i> perkeltinę reikšmę.	A 8.1.3. perfrazuoja teksto mintis savais žodžiais	Priekaištauti / kaltinti / plūsti. Mušti per dantis / badauti / tylėti.	Paiškininta teisingai	1
				Paiškininta neteisingai / neatsakyta	0
6.1.	Kokius Žemaitės kūrybos bruožus akcentuoja J. Aputis?	A 8.2.1. atrenka ir apibendrina informaciją	Pasakojimo detalumas / objektyvumas; kuriamo pasaulio panašumas į tikrovę; kasdienybės / kaimo gyvenimo vaizdavimas / gamtos vaizdavimas / vaizdinga kalba ir pan.	Teisingai nurodyti 2 bruožai	2
				Teisingai nurodytas 1 bruožas	1
				Nurodyta neteisingai / nenurodyta	0
6.2.	Remdamiesi literatūros žiniomis, įvardykite, kokiai literatūros srovei priskiriama Žemaitės kūryba.	Ž 8.1.2. atpažįsta literatūros srovę	Realizmui.	Nurodyta teisingai	1
				Nurodyta neteisingai / nenurodyta	0
7.	Kokia kūrybos paskirtis išryškinama tekste?	Ž 8.1.4. daro tiesiogines išvadas	Skatinti kūrybiškumą / saviraišką / pasitikėjimą savo galiomis ir pan.	Įvardyta teisingai	1
				Įvardyta neteisingai / neįvardyta	0
8.	Paiškininkite paralelę tarp	A 8.2.1.	Gyslotis priešinasi aplinkai stiebdamasis iš	Paiškininta paralelė	2

	gysločio ir Žemaitės kūrybos.	atrenka, tinkamai sieja ir apibendrina informaciją	šiukšlių / purvo – Žemaitėi kūryba yra būdas išsivaduoti iš kasdienybės nykumos / pilkumos / abu labai gyvybingi / abu priešinasi aplinka / Gyslotis priešinasi aplinkai, kaip ir kai kurie Žemaitės kūrinių veikėjai.		
				Kalbama tik apie gyslotį arba tik apie Žemaitę	1
				Paaiškinta neteisingai / nepaaiškinta / tik pacituota	0
				Paaiškinta neteisingai / nepaaiškinta	0
9.	Parašykite, kas sieja ir kas skiria abu tekstus:	A 8.2.3. apibendrina, atskleidžia teksto prasmę, remiasi tekstų visuma	Moters laimės / meilės ilgesys / pasipriešinimas kasdienybei, gyvenimo beprasmybei / darnos ilgesys ir pan.	Teisingai atsakyta	1
9.1.	Tekstus sieja tema		Abi gyveno kaime ir pan.	Atsakyta neteisingai / neatsakyta	0
9.2.	Tekstus skiria funkcinis stilius:	Ž 8.1.2. atpažįsta skaitomo teksto funkcinį stilių	Pirmojo – meninis, antrojo – publicistinis.	Teisingai įvardyti abiejų tekstų funkciniai stiliai	2
				Teisingai įvardytas vieno teksto funkcinis stilius	1
				Neteisingai įvardyti abiejų tekstų funkciniai stiliai arba neatsakyta	0

KALBOS ŽINIŲ TAIKYMO UŽDUOTYS

1 užduotis. (2 taškai)

ATSAKYMAI IR VERTINIMAS

Parke topoliai paskleidė salstelėjusį kvapą, vakarais pripildantį ir Julijos kambarį, <...>	Tinkamai pabrauktas išplėstinis pažyminis ir taisyklingai suformuluotas bei tinkamai išskirtas šalutinis pažyminio dėmuo.	2
Parke topoliai paskleidė salstelėjusį kvapą, kuris vakarais pripildydavo ir Julijos kambarį, kuteno nosį, primindami pavasario siautulį.	Tinkamai pabrauktas išplėstinis pažyminis arba taisyklingai suformuluotas bei tinkamai išskirtas šalutinis pažyminio dėmuo arba tinkamai pabrauktas pažyminis ir užrašytas tik šalutinis dėmuo.	1
	Netinkamai pabrauktas išplėstinis pažyminis ir netaisyklingai suformuluotas šalutinis pažyminio dėmuo. Užduotis neatlikta.	0

Pastabos:

Jeigu šalutinis dėmuo netinkamai išskirtas, atimamas vienas taškas.

Jeigu perrašant padarytos dvi ir daugiau klaidų, atimamas vienas taškas.

2 užduotis. (2 taškai)

ATSAKYMAI IR VERTINIMAS

Katrai <u>šurpas perėjo per kailį</u> , kai pamatė, kokius draugininkus įgijo.	Teisingai pabrauktas frazeologizmas. Tinkamai paaiškinta: išsigando / apėmė baimė / išgąstis	2
	Teisingai pabrauktas tik frazeologizmas.	1
	Neteisingai pabrauktas frazeologizmas ir netinkamai paaiškinta. Užduotis neatlikta.	0

3 užduotis. (3 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Tautosakininkas Liudvikas Rėza, vienas **pirmųjų** taip plačiai **apibūdinęs** lietuvių dainas, gėrėjosi jų natūralumu, **nevaržomu** paprastumu. Ir mes, **grožėdamiesi** liaudies kūryba, savaime prabylame apie jos meniškumą, **dainuojamajai** tautosakai būdingą poezijos ir muzikos jungtį. Savitas ir liaudies kūrybos tautiškumas, pasižymįs Lietuvos etnografinių sričių **kultūrine** įvairove.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6
Taškai	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

4 uždutis. (4 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Atėjo ruduo, išėjo vakarai. Julija smagiai juos leido siuvėjų kambary [yje]. Už lango pliaupia lietus, draskosi vėjas, o čia šilta, šviečia pūsto stiklo lempa, masindama jaunimą lyg drugius naktį. Ir girdžina laukujes duris, susirenka, ūturiuoja. Linksma visiems. Į tas linksmašias vakarones atklys **ne vienas**. Atslinks ir eigulys Laurynas Žymantas.

Aukštas, pailgaveidis garbanius atsisės kertėje prie stalo ir **tuoj pat sąmojingai** ims girtis, ką nupylęs. Tai smagiai pajuokins. Ir atrodė jis **kaži koks** padraika, dar tokia figūra: ilganosis, perdžiūvęs kaip šakalys. Bet buvo laukiamas – geras liežuvis, mokąs [-ėjęs; ėdavęs] iš nieko **kaipmat** suregzti pasaką, darė savo. O tos istorijos buvo tokios graudžios, kad Julija tik prikąs lūpą ir graudulys užplūs širdį. Tie pasakojimai žadins gailestį kenčiančiajam, o **užvis** labiau pačiam pasakotojui. Negana gyvenimas kartus, **dargi** ir širdies tuštuma slegia.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6	7	8 ir daugiau
Taškai	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

5 uždutis. (4 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Žemaitė vis dažniau ima plunksną į rankas ir rašo vakarais ir naktimis, kai šeimyna jau nueina ilsėtis ir kai namuose tylu. Poviliukas jai padovanojo lempą, [-] didelę, baltu gaubtu, [-] palinkėdamas, kad kaimynės raštai taip sušvistų Lietuvos padangėje [,] kaip tas žibintas jos kamarėlėje. Ir dabar, nors Žemaitėi svyra rankos, apsunkusios nuo dienos darbų, ir merkiasi nuo rašto mirgėjimo nuvargusios akys, ji pakelia

žvilgsnį į žiburį, primenantį Višinskio žodžius, ir vėl palinksta prie stalo. Be abejo, [–] Povilas išvedė Žymantienę iš nuošalių Ušnėnų į literatūrą, kai [,] dar būdamas gimnazistas [,] atveždavo kaimynei slaptų lietuviškų laikraščių ir kai aiškino jų idėjas, [:] [–] pasakojo, kad devynioliktasis amžius [–] tai Europos tautų atgimimo ir kovos laikotarpis ir kad joms priklauso ir lietuviai – [,] atgimstanti tauta. Dabar lietuvius, deja, dar engia carizmas, uždraudęs lietuvišką spaudą bei lietuvių kalbą, todėl kiekvienas, kuris valdo plunksną, privalo rašyti, [] ir tie raštai turi išjudinti lietuvių valstiečius šviesesniai gyvenimui. Viename vaizdelyje apie valstiečių sūnų [–] [,] studentą, [–] prieš tėvų valią ir per didžiausią vargą besiveržiantį į mokslą, siekiantį tarnauti savo kraštui, Žemaitė rašė: „Iš kur semiatės kantrybės jūs, [–] nelaimingi ūkininkų vaikai? Iš kur gaunate reikalingos jums tvirtybės?“ Ji pati troško prisidėti prie jų darbų, nes suprato, kad [,] eidama paskui tuos žmones, matyt, galėtų neberegėti nieko: [–] nei pilkos kasdienybės, nei begalinio neišprusimo, [–] ir nugyventų prasmingesnę gyvenimą.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6	7	8 ir daugiau
Taškai	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

6 užduotis. (3 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Žemaitė rašė (neprisiverčiant / *neprisiversdama*), be iš anksto numatytos idėjos – rašė taip, kaip yra gyvenime. Ant pečių užsimetusi skarą, įsispyrusi į veltinius, rašė pieštuku, (**regis** / matomai), ne taip grubo pirštai. Vis taisinėjo pieštuku, įrašė atskiras detales. (Neužilgo / **Netrukus**) pasigedo gero kritiko patarimo. Kovo pradžioj susilankstė nertinį ir skarą, tarp jų įspraudė savo rašymų ir išvažiavo pas J. Jablonskį, kad (**parodytu** / parodyti) kalbos žinovui. Kaldėdamasi su Jablonskiu pasijuto ir pati (tikresne / **tikresnė**), tarsi iš šalies, kito akimis žvelgė į savo kūrinis. Tiesa, iš esmės nieko neperdirbinėjo, tik paryškino veikėjų piešinį, sustodama, paieškodama tinkamesnio (išsireiškimo / **pasakymo**).

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6
Taškai	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0